

Dorota Kiebzak-Mandera*
Narodowe Centrum Nauki, Kraków

Badania naukowe finansowane przez Narodowe Centrum Nauki

Abstrakt. Artykuł prezentuje ogólne informacje o możliwościach finansowania projektów badawczych przez NCN wraz z krótką charakterystyką specyfiki wybranych konkursów. Następnie omówione zostały podstawowe zasady oceny formalnej oraz merytorycznej wniosków. W części końcowej zaprezentowane zostały uwagi dotyczące sposobu przygotowania wniosków, z wykorzystaniem dotychczasowych doświadczeń koordynatorów NCN.

Słowa kluczowe: NCN, projekt badawczy, finansowanie badań

Research funded by the National Science Centre

Abstract. The article presents an overview of the possibilities of financing research projects by the National Science Centre in Poland and an overview characteristics of the specifics of selected proposal calls. Next, it presents the basic principles of formal and substantive evaluation of grant applications. The final section comments on the method of preparation of proposals, using the past experience of the NSC coordinators.

Keywords: National Science Centre, research proposal, research funding

Ponownie, na łamach *Zagadnień Naukoznawstwa* (por. Kiebzak-Mandera 2014), mam możliwość przybliżyć mechanizmy finansowania projektów badawczych przez Narodowe Centrum Nauki. Wydaje się, z jednej strony, że Narodowe Centrum Nauki jest już na tyle instytucją znaną i zakorzenioną w polskim, a powoli i międzynarodowym, świecie naukowym, że każde kolejne informacje na jego temat będą wtórne, a nawet redundantne. Z drugiej strony, o czym przekonujemy się na co dzień – przy ocenie wniosków, podczas spotkań z wnioskodawcami, śledząc dyskusje na temat Centrum – nie wszystko, co związane z NCN-em jest oczywiste; co gorsza wokół Centrum zaczynają narastać mity, a jak wiadomo, *as the myth is repeated it can become more disconnected from reality, and takes on a life of its own* (Dufour i Carrol 2013, 33). Mitów nie będę więc podsycać: nie będę ich ani przywoływać, ani dementować, licząc na ich rychłe rozwianie. W zamian zdecydowałam się omówić kilka bardziej ogólnych kwestii. Wybór tych kwestii jest, rzecz jasna, arbitralny, niemniej wszystkie wydają się równie istotne dla wnioskodawców.

* Adres do korespondencji: Narodowe Centrum Nauki, ul. Królewska 57, 30-081 Kraków, e-mail: dorota.kiebzak.mandera@gmail.com

Pisząc artykuł, korzystałam ze swojego doświadczenia koordynatorki dyscyplin Narodowego Centrum Nauki w dziale Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce. Koordynatorzy odpowiadają m.in. za jakość i rzetelność oceny formalnej oraz całego procesu oceny merytorycznej, patrz art. 24 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 o Narodowym Centrum Nauki.

1. Informacje ogólne

Narodowe Centrum Nauki finansuje badania podstawowe, tj. *oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie*¹. Należy zwrócić uwagę, że NCN nie tylko nie finansuje projektów, których celem jest bezpośrednie zastosowanie uzyskanych wyników w praktyce (np. w przemyśle czy medycynie), ale nie finansuje również prac nieoryginalnych, odtwórczych, nienowatorskich i nienaukowych. Nowatorskie są tylko te badania, które podejmują temat nieanalizowany na świecie; nienowatorskie – te, które powielają na gruncie rodzimym badania, których wyniki już funkcjonują w obiegu międzynarodowym, i to pomimo, że wnioskodawca deklaruje, że temat będzie poruszany po raz pierwszy w Polsce – chyba, że dowiedzie we wniosku, że chce analizować znane zjawisko w nowy sposób, z innej perspektywy, przy użyciu innych metod. Trudno też uznać za badania podstawowe popularne w humanistyce tzw. edycje krytyczne, zwłaszcza, kiedy projekt badawczy rzeczywiście ogranicza się do edycji tekstu i nie zawiera żadnego dodanego komponentu poznawczego.

Wnioski do Centrum można składać w trzech głównych działach, tj. w dziale Nauk Humanistycznych, Społeczne i o Sztuce, dziale Nauk Ścisłych i Technicznych i w dziale Nauk o Życiu. Dział, który najbardziej interesuje czytelników „Zagadnień”, tj. dział Nauk Humanistycznych, Społeczne i o Sztuce, składa się z sześciu paneli dziedzinowych, tj.:

- HS1 – Fundamentalne pytania o naturę człowieka i otaczającej go rzeczywistości: filozofia, nauki o poznaniu, religioznawstwo, teologia;
- HS2 – Kultura i twórczość kulturowa: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo, bibliotekoznawstwo, nauki o sztuce, architektura;
- HS3 – Wiedza o przeszłości: historia, archeologia, etnologia, antropologia kulturowa;
- HS4 – Jednostka, instytucje, rynki: ekonomia, finanse, zarządzanie, demografia, geografia społeczno-ekonomiczna, urbanistyka;
- HS5 – Prawo, nauki o polityce, polityki publiczne;
- HS6 – Człowiek i życie społeczne: psychologia, pedagogika, socjologia.

¹ Patrz Art. 2, punkt 3, lit. a) Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.

Decyzja o wyborze panelu dyscyplin to suwerenna decyzja wnioskodawcy, a jej konsekwencją jest to, jakie grono ekspertów będzie oceniało wnioski (na temat oceny patrz niżej). Warto więc przeanalizować, czy w składanym wniosku, np. filozoficznym, elementy np. językoznawcze, antropologiczne, socjologiczne czy politologiczne nie dominują na tyle, że korzystniej dla wniosku byłoby, żeby oceniło go inne grono ekspertów, nie to powołane do oceny wniosków w panelu HS1.

Wnioski można składać w kilkunastu typach konkursów: oczywiście każdy z nich ma specyficzne wymagania i ograniczenia, dotyczące m.in. etapu i zaawansowania kariery kierownika projektu, wysokości i jakości finansowania, zasad tworzenia zespołu badawczego, planowanej współpracy międzynarodowej, interdyscyplinarności badań, (patrz <https://www.ncn.gov.pl/finansowanie-nauki/konkursy/typy>).

Najpopularniejsze konkursy, tj. Opus (etap kariery naukowej nie ma znaczenia przy aplikowaniu), Sonata (dla młodych stażem doktorów, do 7 lat po doktoracie)² i Preludium (dla osób na progu kariery naukowej, jeszcze bez stopnia doktora nauk) cieszą się na tyle dużym zainteresowaniem, że mimo to, że są ogłaszane dwa razy do roku, ilość wniosków składanych w tych konkursach pozwala na powoływanie osobnych zespołów do oceny aplikacji w każdym panelu. Oznacza to, że wnioski złożone w HS1 są oceniane przez zespół złożony z filozofów i teologów, w HS5 – przez prawników i politologów itd.

We wszystkich pozostałych konkursach wnioski oceniają zespoły międzypanelowe. Wszystkie więc wnioski humanistyczne i społeczne, od HS1 do HS6, złożone w innym konkursie niż Opus, Sonata i Preludium, są oceniane przez jeden zespół, złożony z różnych specjalistów zajmujących się humanistyką, naukami społecznymi i naukami o sztuce³.

2. Procedura oceny wniosków

Wnioski wypełnia się, składa i ocenia w systemie OSF (Obsługa Strumieni Finansowania, patrz <http://www.opi.org.pl/articles/id/115.html>). Wnioskodawcy są również zobowiązani dostarczyć do NCN-u papierową, skróconą w stosunku do tego, co znajduje się w systemie, wersję wniosku. Każdy wniosek, niezależnie od konkursu, jest oceniany formalnie i merytorycznie.

2.1. Ocena formalna

Wnioski, po zamknięciu naboru, są najpierw sprawdzane formalnie. Tylko te, które pozytywnie przechodzą ten etap oceny, są kierowane do oceny merytorycz-

² Proszę zwrócić uwagę na istotną zmianę w wymaganiach konkursu Sonata: od 19. edycji o Sonatę mogą się starać doktorzy nauk z siedmioletnim stażem, a nie jak dotąd – z pięcioletnim.

³ Oczywiście, analogiczne rzecz wygląda w przypadku nauk ścisłych i technicznych oraz nauk o życiu.

nej. Decyzja, czy wniosek może być oceniany merytorycznie należy do koordynatorów dyscyplin. Koordynatorzy weryfikują więc kompletność wniosków, sprawdzają, czy aplikacje zawierają podpisy i pieczęcie osób uprawnionych do reprezentowania wnioskodawcy, czy do wniosków są dołączone wszystkie niezbędne oświadczenia i załączniki.

Sprawdzają również zawartość zakładki w elektronicznej wersji wniosku: i wbrew temu, co często zarzuca się Narodowemu Centrum Nauki, ocena formalna nie jest bezduszną i bezrefleksyjną biurokratyczną procedurą, tylko analizą tego, czy wniosek, z jednej strony, spełnia wymagania konkursu, z drugiej, czy w formie, w której został wysłany do NCN-u może być oceniony a) przez wewnętrznych ekspertów Centrum, b) przez zewnętrznych – w znaczącej większości – anglojęzycznych recenzentów.

W każdym konkursie, niezależnie od tego, kto go ogłasza, definiuje się warunki i wymagania, między innymi po to, żeby wszyscy startujący brali w nim udział na tych samych, jasnych i przejrzystych, zasadach. Wnioski, które nie spełniają warunków konkursu są odrzucane. Podkreślam, że nie jest to specyfika NCN-u, tylko obowiązek każdego organizatora konkursu, a szczególnie tego, który wydaje publiczne pieniądze. Specyfiką Centrum jest natomiast to, że finansuje badania naukowe. Nieuważnie, a czasami wręcz niechlujnie przygotowane wnioski, nie pozwalają na optymistyczne oczekiwania rzetelnych wyników naukowych.

2.2. Ocena merytoryczna

Ocena merytoryczna jest dwustopniowa: w większości konkursów odbywa się na podstawie recenzji (patrz niżej); wyjątkiem są konkursy Etiuda, Fuga i Symfonia, w których w drugim etapie oceny merytorycznej zapraszamy wnioskodawców do Centrum na rozmowę kwalifikacyjną.

Wnioski zakwalifikowane do oceny merytorycznej są przydzielane przez przewodniczących zespołów ekspertów do oceny poszczególnym ekspertom. Zespoły ekspertów powołuje Rada Narodowego Centrum Nauki, oddzielnie do każdego konkursu. Składy zespołów rotują się więc, a ich liczebność zależy od tematyki i ilości wniosków. Ekspertami są doświadczeni uczeni, z liczącym się dorobkiem; standardem jest również, że do zespołów są zapraszani laureaci konkursów ogłaszanych przez NCN.

Każdy wniosek dopuszczony do oceny merytorycznej opiniuje dwóch ekspertów z zespołu. Ten etap oceny odbywa się poza Centrum: eksperci oceniają wnioski w domu. Członkowie zespołu przed pierwszym posiedzeniem nie znają składu zespołu, a wgląd do recenzji współoceniających mają dopiero wtedy, kiedy wyślą elektronicznie wszystkie swoje oceny. Opinie obu ekspertów są więc niezależne. Oceny są konfrontowane i analizowane podczas posiedzenia zespołu, w obecności co najmniej kworum. Wyniki dyskusji są odzwierciedlane w systemie OSF, obraz

z systemu jest przez cały czas wyświetlany na tablicy, wszyscy eksperci mogą więc na bieżąco śledzić proces oceny. Wbrew ciągle jeszcze panującym opiniom, oceny ekspertów nie są mechanicznie uśredniane: za każdym razem zespół *wypracowuje* wspólne stanowisko. Może się zdarzyć, oczywiście, że wynikiem dyskusji może być średnia obu ocen ekspertów, ale równie dobrze zespół może się przychylić do opinii jednego z ekspertów, albo wypracować swoją ocenę, która ani nie odzwierciedla stanowiska żadnego z ekspertów, ani nie jest średnią z ocen.

Efektom pierwszego posiedzenia zespołu jest opracowanie listy wniosków, o których zespół zdecydował, że są na tyle merytorycznie dobre, że mogą być ocenione przez recenzentów zewnętrznych. Wnioskodawcy, którzy odpadli z konkursu w pierwszym etapie oceny, otrzymują uzasadnienie decyzji zespołu i mają wgląd do ocen swoich wniosków.

Mniej więcej sześć tygodni po pierwszym posiedzeniu, zespół zbiera się ponownie. W czasie między obradami koordynatorzy kompletują recenzje zewnętrzne. Recenzenci z definicji są specjalistami w dziedzinie, której dotyczy wniosek. Są albo rekomendowani przez ekspertów oceniających wnioski podczas pierwszego etapu, albo wyszukiwani w naukowych bazach danych. Ponadto, po kilku latach istnienia NCN-u, każdy koordynator ma swoją bazę sprawdzonych i rzetelnych recenzentów.

Wszystkie wnioski, które przeszły do drugiego etapu oceny merytorycznej, muszą być zrecenzowane przez co najmniej przez dwóch recenzentów zewnętrznych. Nadesłane recenzje są analizowane podczas drugiego posiedzenia przez zespół tych samych ekspertów, którzy oceniali wnioski w pierwszym etapie. W rezultacie dyskusji są ustala się listę wniosków rekomendowanych do finansowania. Ostateczną decyzję o finansowaniu podejmuje dyrektor Centrum.

Eksperci, którzy mają konflikt interesów z konkretnym wnioskodawcą (rodzaje konfliktów są zdefiniowane w dokumencie *Zasady etyczne członków Rady i ekspertów Narodowego Centrum Nauki*, dostępnym na stronach Centrum) ani nie oceniają wniosków tych wnioskodawców, ani nie biorą udziału w dyskusji nad tymi wnioskami. Na czas omawiania aplikacji wychodzą z sali obrad, nie mają więc wpływu na decyzję zespołu.

Ze względu na specyfikę pierwszego i drugiego etapu oceny trzeba odpowiednio przygotować oba, a więc skrócony i szczegółowy, opisy merytoryczne planowanych badań wymagane przez NCN. *Opis skrócony i szczegółowy to dwie zamknięte całości, które nie mogą się implikować.*

Opis skrócony – pisany po polsku – jest analizowany tylko przez ekspertów wewnętrznych, powoływanych przez Radę Centrum. Opis szczegółowy – pisany po angielsku – analizują recenzenci zewnętrzni. Oba opisy muszą zawierać *wszystkie* informacje potrzebne do oceny wniosku. To oznacza, że *wszystkie* zakładki w opisie skróconym i szczegółowym muszą być wypełnione *merytoryczną* treścią. Trzeba jednak pamiętać, że skrócony opis powinien być tak przygotowany,

żeby wartość pomysłu badawczego docenili nie tylko specjaliści zajmujący się dokładnie tym co wnioskodawca. W pierwszym etapie oceny często zdarza się, że wnioski opiniują eksperci, których zainteresowania naukowe są pokrewne z zainteresowaniami wnioskodawców, ale nie identyczne. Skrócony opis nie może być więc napisany hermetycznym, wysoce specjalistycznym językiem, skierowanym do nielicznej grupy odbiorców.

Wnioskodawcy ponadto często zapominają – albo nie zdają sobie sprawy – że eksperci podczas pierwszego etapu oceny *nie mają* wglądu do opisów szczegółowych. Zamieszczanie więc w skróconych opisach odniesień do opisów szczegółowych mija się z celem. Niestety, zbyt często jeszcze w tych pierwszych pojawiają się informacje typu „bibliografia znajduje się w opisie szczegółowym”, „informacje na ten temat patrz opis szczegółowy” itd. Takie wnioski w większości są odrzucane, niestety, podczas oceny formalnej, kierując się zasadą, że eksperci nie będą w stanie ocenić jakości proponowanych badań bez wszystkich niezbędnych do tego informacji, tudzież bez analizy literatury, z której korzystał wnioskodawca.

Odrębną sprawą jest jakość angielszczyzny we wnioskach. Eksperci, mimo to, że podczas pierwszego etapu oceny nie mają wglądu do szczegółowego opisu, to oceniają inne części wniosku, które są wypełniane tylko po angielsku. Abstrahując od dosyć zabawnych wpadek językowych, typu używanie zwrotu „strange services” w znaczeniu „usługi obce” (powinno być „outsourcing”), czy pisanie „coast” (‘wybrzeże’) zamiast „cost” (‘koszt’), zdarzają się – i to naprawdę nierzadko – teksty, w których bez trudu można rozpoznać autora tłumaczenia, czyli jeden z automatycznych translatorów internetowych. Wnioskodawcy piszą tekst po polsku, nie poprawiają literówek (sic!), kopiują do translatora, a efekt pracy translatora wklejają do wniosku, nie czytając tekstu. W efekcie w tekście „angielskim” roi się od polskich wyrazów z literówkami; internetowe translatory nie tłumaczą ponadto wszystkich terminów, których używają naukowcy. Nawet, jak wnioskodawcy sprawdzą ortografię i warstwę leksykalną tłumaczenia, to nie mają żadnej gwarancji, że tekst z translatora będzie w ogóle zrozumiały dla odbiorców, albo zrozumiany zgodnie z intencjami autora. Truizmem jest twierdzenie, że w ‘tłumaczeniach’ translatorów często roi się od błędów semantycznych i składniowych, uniemożliwiających odbiór tekstu.

Można zadać pytanie, dlaczego Narodowe Centrum Nauki wymaga, żeby wnioski w dużej części były pisane po angielsku. Odpowiedź jest prosta: język angielski jest współcześnie międzynarodowym językiem nauki. Naukowcy nie pracują ani w próżni, ani w izolacji. Publikują wyniki swoich badań, spotykają się na konferencjach, seminariach i warsztatach; recenzują i krytykują swoje prace i wnioski o finansowanie badań⁴, wymieniają się doświadczeniami, dyskutują i konfrontują

⁴ Liczba recenzji dla Centrum, których autorami są naukowcy afiliowani poza Polską stale rośnie, również w humanistyce. Od pięciu edycji w konkursach z działu HS zdarzają się takie, w których **wszystkie** recenzje są międzynarodowe.

swoje pomysły, inspirują się wzajemnie. Każda nauka jest międzynarodowa, nie narodowa⁵. Efekty pracy polskich naukowców trzeba włączać do obiegu międzynarodowego, chociażby po to, żeby cenne odkrycia i publikacje znalazły właściwe miejsce, odbiór i oddźwięk.

Trudno bronić tezy, że są takie zagadnienia, o których należy pisać **wyłącznie** po polsku (wyróżniłam ‘wyłącznie’, bowiem nie chodzi o to, żeby zaprzestać publikowania w językach rodzimych – to są zupełnie rozłączne kwestie), albowiem są istotne tylko lokalnie. Gdyby założyć, że np. małopolskie lauda sejmikowe to temat wyłącznie lokalny, opracowywany tylko po polsku i przez polskich naukowców, to, analogicznie, polscy naukowcy nie powinni się zajmować historią parlamentaryzmu, np. angielskiego, bowiem ten należałoby traktować jako lokalną kwestię Anglików, ewentualnie Brytyjczyków. Potrzeba międzynarodowej dyskusji w filozofii czy antropologii społecznej jest równie bezdyskusyjna.

3. Przygotowanie wniosków o finansowanie projektów badawczych

Komunikat/apel, który przekazujemy wnioskodawcom z chyba największą częstotliwością, brzmi: „zanim zaczną Państwo przygotowywać wniosek – proszę przeczytać *całą* dokumentację związaną z *danym* konkursem”. Mimo to, nie wszyscy wnioskodawcy znają wymagania konkursów, w których startują, albo bazują na starych informacjach, z poprzednich edycji konkursów. Analiza dokumentacji i formularza wniosku obowiązujących w danej edycji, znajomość wszystkich warunków i ograniczeń w składaniu wniosków to *sine qua non* procesu przygotowywania wniosku. Warto też zastanowić się – albo dowiedzieć u źródła – *po co* organizatorzy konkursu żądają danych informacji (znajomość intencji bardzo ułatwia pracę nad wnioskiem!) i zastanowić się, jak przedstawić swoje osiągnięcia naukowe i pomysł na badania w najbardziej przekonujący dla oceniających sposób: przy czym trzeba pamiętać, że *oceniający biorą pod uwagę tylko informacje zawarte we wniosku*. Nie wolno im odwoływać się do wiedzy na temat wnioskodawców niewykazanej w formularzu. Mają natomiast obowiązek weryfikować treść wniosków: podanie nieprawdziwych danych może mieć bardzo poważne konsekwencje, łącznie z oskarżeniem o próbę wyłudzenia pieniędzy publicznych.

Dokumentacja związana z konkursem to nie tylko samo ogłoszenie, ale cały pakiet dokumentów. Dla ilustracji podaję za <https://www.ncn.gov.pl/ogloszenia/konkursy/opus10> pełny spis dokumentów potrzebnych do przygotowania wniosku w edycji, w trakcie której powstawał ten artykuł (to edycja 19., konkursy, które były w niej otwarte to Opus 10, Sonata 10 i Preludium 10):

⁵ Na temat różnic między „polską nauką” a „nauką w Polsce” niedawno pisał Karoński (2015). Nb., moim zdaniem, hasło NCN-u „Gramy dla polskiej nauki” jest nieco niefortunne. Lepiej brzmiałoby „Gramy dla nauki w Polsce”.

OPUS 10 – dokumentacja konkursowa:

1. Załącznik nr 1 – Uchwała Rady NCN nr 74/2015
2. Załącznik nr 2 – Zakres danych wymaganych we wniosku oraz załącznikach do wniosku o finansowanie projektu badawczego
3. Załącznik nr 3 – Panele NCN
4. Załącznik nr 4 – Regulamin przyznawania środków na realizację zadań finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki
5. Załącznik nr 5 – Zasady oceny wniosków o finansowanie projektów badawczych, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów
6. Załącznik nr 6 – Koszty w projektach badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, w tym warunki dotyczące kwalifikowalności kosztów w przypadku podmiotów wnioskujących o otrzymanie pomocy publicznej.
7. Załącznik nr 7 – Regulamin przyznawania stypendiów naukowych dla młodych naukowców w projektach badawczych oraz regulamin przyznawania stypendiów naukowych dla młodych naukowców w ramach stypendiów doktorskich ETIUDA finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki

Wszystkie dokumenty z tej listy są równie istotne, wszystkie wymagają od wnioskodawców takiej samej uwagi. Przed złożeniem wniosku należy opracować metodologię badań; ustalić, co będziemy badać, krok po kroku, jakimi metodami; napisać dlaczego te metody uznaliśmy za najbardziej adekwatne do naszych badań. I tak np., informacje wpisywane we wnioskach, typu: „W badaniach wykorzystam metodę filologiczną i historyczną oraz jeszcze dwie inne” lub „Na tym etapie badań opisanie metodologii nie jest jeszcze możliwe” nie roszą wnioskowi powodzenia. Zarzuty dotyczące nieprzemysłanej, nieprofesjonalnie opisanej metodologii, czy wręcz nieznamomości metod, technik i narzędzi badawczych to jedne z poważniejszych zarzutów merytorycznych, jakie mogą postawić oceniający.

Uznania oceniających nie budzą też takie wnioski, w których w planach badań znajdują się kwerendy, kopiowanie materiałów, tłumaczenia tekstów, opracowań, materiałów źródłowych itd. Po pierwsze, w rozumieniu NCN-u zadania badawcze to takie procedury, w których wykonaniu jest obecny komponent intelektualny. Kopiowanie materiałów czy zlecenie tłumaczeń z pewnością ich nie zawierają. Po drugie, wnioskodawcy muszą się odnieść we wniosku do tego, co już wiadomo na analizowany przez nich problem. Muszą więc znać najnowszą literaturę na podejmowany przez siebie temat i śledzić wyniki badań: wstępne kwerendy powinny być zatem wykonane **przed** złożeniem wniosku do Centrum. Oczywiście, w trakcie wykonywania badań nieodzowne jest konfrontowanie ich wyników ze światowymi osiągnięciami: kwerendy w trakcie badań są więc czasami konieczne dla powodzenia projektu.

Projekt badawczy musi być przemyślany, a jego kolejne etapy zaplanowane. Wiadomo, że wyników badań naukowych nie da się przewidzieć, ale da się przewidzieć kolejne kroki w badaniach, ewentualnie ich konieczną modyfikację, jeżeli badania zaczną przynosić nieprzewidziane rezultaty. Równie przemyślany powi-

nien być skład zespołu badawczego, a zadania badawcze rozdzielone między jego członków w sposób racjonalny i adekwatny do roli w zespole.

4. Podsumowanie

Lista laureatów konkursów o finansowanie badań naukowych jest znacząco krótsza niż lista wnioskodawców, którzy startowali w konkursie. Zdarza się, wnioskodawcy dostają informację w uzasadnieniu decyzji negatywnej, że poziom konkursu w danej edycji był wyjątkowo wysoki, konkurencja wyjątkowo silna, pieniędzy mało, eksperci mieli poważne problemy z wyborem tych najlepszych, ale gorąco zachęcają wnioskodawcę do złożenia wniosku w kolejnym konkursie itd. Znacząco częściej jednak wnioskodawcy odpadają z konkursu, bo ich wnioski zostały ocenione nisko. Sparafrazuję fragment wstępu do poradnika *How to write a competitive proposal for Horizon 2020* (McCarthy 2013, v): laureatami konkursów o finansowanie badań naukowych nie zostają ani przeciętni naukowcy z marnym dorobkiem, ani nawet bardzo dobrzy naukowcy z niedopracowanym pomysłem na badania. Wygrywają najlepsi.

Literatura

- Dufour H.D., Carrol S.B., 2013, *History: Great myths die hard*, „Nature” 502: 32–33.
- Karoński M., 2015, *Polska nauka czy nauka w Polsce?*, „Nauka” 3: 25–33.
- Kiebzak-Mandera D., 2014, *Podsumowanie debat z aktualnej perspektywy koordynatorki dyscyplin w Narodowym Centrum Nauki*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 49: 249–254.
- McCarthy S., 2013, *How to write a competitive proposal for Horizon 2020*, www.hyperion.ie.
- Ustawa, 2010a, Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki: Dz.U. 2010 Nr 96 poz. 615.
- Ustawa, 2010b, Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki.